

LEPITUSMENETLUSE PÕHIMÕTTED JA REEGLID

Mis on perelepitamine?

Perelepitus (inglise keeles *Family Mediation*) on **struktureeritud, neutraalne ja konfidentsiaalne läbirääkimiste protsess**, mille eesmärk on aidata lapsevanematel jõuda **praktiliste ja toimivate kokkulepeteni** oma laste kasvatamist, suhtlemist, elukorraldust ja muid perekonnaelu puudutavaid küsimusi käsitlevates vaidlustes.

Perelepitaja ei esinda kumbagi osapoolt, ei langeta otsuseid ega otsi süüdlast – tema roll on **vahendada suhtlust ja läbirääkimisi**, aidates vanematel ise vastutustundlikke kokkuleppeid sõlmida.

Perelepituse aluspõhimõtted

1. Vabatahtlikkus

Osalemine perelepituses on vabatahtlik. Vanematel on õigus:

- osalemisega nõustuda või sellest loobuda,
- menetlus igal ajal lõpetada,
- mitte allkirjastada kokkulepet, millega nad sisuliselt ei nõustu.

Keegi ei saa sundida vanemat kokkuleppele. Lepitus aitab leida lahendusi, mis põhinevad vanemate endi otsusel, mitte kellegi kolmanda käsul.

2. Konfidentsiaalsus

Kõik lepitusprotsessis öeldu on **salajane**. See tähendab:

- lepitaja **ei jaga** saadud infot kolmandatele isikutele,
- lepitusel tehtud ettepanekuid, sõnavõtte ja arutelusid **ei tohi kasutada kohtus tõendina**, välja arvatud seaduses sätestatud erandid (nt lapse oht).

Konfidentsiaalsus loob turvalise ruumi, kus vanemad saavad rääkida avatult, kartmata tagajärgi.

3. Lapse parimad huvid

Perelepitus lähtub põhimõttest, et **lapse heaolu on esikohal**. Lepitaja aitab vanematel:

- näha olukorda lapse perspektiivist,
- mõista lapse arengulisi vajadusi,
- luua kokkuleppeid, mis tagavad lapse stabiilsuse, turvatunde ja sujuva igapäevaelu.

4. Neutraalsus ja erapooletus

Lepitaja:

- ei toeta ühte vanemat teise arvelt,
- ei anna õigusnõu ühele osapoolle teise kahjuks,
- ei otsusta, kellel on „õigus“.

Lepitaja roll on **tasakaalu hoidmine** ja **protsessi juhtimine**, mitte tulemuse ette määramine.

5. Austus ja koostöö

Lepitus põhineb lugupidaval suhtlusel. Osapooled:

- kuulavad üksteist katkestamata,
- väljendavad oma vajadusi ilma solvanguid kasutamata,
- keskenduvad lahendustele, mitte mineviku süüdistustele.

Lepitaja roll

Perelepitaja/vahendaja:

- ✓ juhib protsessi ja tagab turvalise õhkkonna
- ✓ aitab sõnastada probleeme ja eesmäärke
- ✓ toetab osapooli kokkulepete leidmisel
- ✓ hoiab osapooli keskendununa lapse huvidele
- ✓ aitab keerulistes olukordades vältida eskaleerumist
- ✗ ei tee juriidilisi otsuseid lapse hooldusõiguse, elukoha ega suhtluskorra osas
- ✗ ei paku individuaalset teraapiat ega asu vanemate poolele

Miks perelepitust eelistada kohtuvaidlusele?

- **Kiirem ja odavam** kui kohtumenetlus
- **Paremad ja püsivamad kokkulepped** – vanemad ise on lahenduse autorid
- **Vähem stressi lapsele**
- **Säilitab suhtluskanalid**, mis on olulised lapse huvides

Kokkuvõte

Perelepitus on **koostöine, lapsekeskne ja praktiline** viis peresiseste vaidluste lahendamiseks. Lepitaja roll ei ole vanemaid hinnata, vaid aidata neil koos luua kokkulepped, mis toimivad päriselt ja toetavad laste tasakaalukat arengut.